

KONWENT MARSZAŁKÓW WOJEWÓDZTW RP ŁÓDZKIE 2025

STANOWISKO NR 7 KONWENTU MARSZAŁKÓW WOJEWÓDZTW RP

z dnia 4 września 2025 roku

w sprawie interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych

W związku z podjęciem przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej prac nad nowelizacją ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz planowanym wygaszaniu interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych, Konwent Marszałków Województw RP, postuluje pozostawienie interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych w strukturach systemu pieczy zastępczej.

Rodzice otaczają dzieci troską, należytą opieką, tworzą dla nich przyjazne i bezpieczne środowisko, w którym będą mogły dorastać. Dzieci z uwagi na swą niesamodzielność są zależne od dorosłych. Jednakże zdarza się i to niestety nierzadko, że rodzice z różnych względów nie chcą lub nie mogą opiekować się swoimi dziećmi. Wówczas, opiekę nad nimi przejmują inne osoby bądź instytucje, tworząc tym samym zastępczy system opieki.

Reforma systemu opieki zastępczej, która została zapoczątkowana w 1999 r. opierała się na założeniu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej i inklinacji jej form rodzinnych. W efekcie szeregu podjętych działań i wprowadzanych zmian zmierzających do znalezienia optymalnych warunków do jak najlepszego rozwoju dzieci pozbawionych opieki rodziców biologicznych, piecza zastępcza realizowana jest w dwóch formach, rodzinnej i instytucjonalnej. Trwający kryzys w pieczy zastępczej, rosnąca liczba dzieci potrzebujących zabezpieczenia w pieczy zastępczej oraz specjalne potrzeby tych dzieci, jak również niewystarczająca liczba rodzin zastępczych, determinują potrzebę funkcjonowania obok siebie zarówno rodzinnych, jak i instytucjonalnych form pieczy zastępczej.

Jedną z form instytucjonalnej pieczy zastępczej, obok placówek opiekuńczo-wychowawczych i regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych, są interwencyjne ośrodki preadopcyjne. Ich prowadzenie jest zadaniem własnym samorządu województwa, zgodnie z treścią art. 183 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym umieszcza się dzieci, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. Nadrzędnym jego celem jest ochrona najmłodszych dzieci przed negatywnymi skutkami sieroctwa oraz jak najszybsze przywrócenie im rodziny – poprzez umożliwienie powrotu do rodziców biologicznych albo powierzenie opieki nad nimi rodzinie adopcyjnej lub zastępczej. Powołanie do istnienia interwencyjnych ośrodków

KONWENT MARSZAŁKÓW WOJEWÓDZTW RP ŁÓDZKIE 2025

preadopcyjnych w dużej mierze uwarunkowane zostało tym, że na oddziałach szpitalnych, głównie noworodkowych, tygodniami lub nawet miesiącami przebywały dzieci pozbawione opieki rodziców biologicznych, które ze względu na stan zdrowia nie mogły być oddane pod opiekę rodzinnej pieczy zastępczej z powodu braku gotowych na takie wyzwanie rodzin zastępczych. Na uwagę zasługuje również fakt, że ośrodki te stanowią odpowiedź na faktyczne istniejące potrzeby o charakterze ponadlokalnym.

Aktualnie na terenie naszego kraju funkcjonują 3 interwencyjne ośrodki preadopcyjne: w województwie łódzkim – w Łodzi, w województwie mazowieckim – w Otwocku oraz w województwie śląskim – w Częstochowie.

Analiza sytuacji dzieci umieszczanych w tej formie pieczy zastępczej wskazuje, że często trafiają tam noworodki i niemowlęta pozostawione bez opieki, w tym m.in. po urodzeniu w szpitalu, w tzw. oknach życia czy w innych miejscach publicznych. Znaczną grupę stanowią dzieci z poważnymi problemami zdrowotnymi, w tym z FAS (płodowym zespołem alkoholowym), obciążeniami wynikającymi z innych uzależnień matek biologicznych, wadami genetycznymi czy wcześniactwem. W swoim rozwoju dzieci te często doświadczają trudności wynikających z wczesnej deprivacji, obejmujących m.in. zaburzenia integracji sensorycznej, nieprawidłowe napięcie mięśniowe, opóźnienia w osiągnięciu kolejnych etapów rozwoju psychoruchowego oraz różnego rodzaju problemy zdrowotne.

Podczas pobytu w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, dzieci mają zapewnioną nie tylko całodobową opiekę specjalistyczną, wczesną i kompleksową diagnozę medyczną, ale również diagnozę psychofizyczną uwzględniającą ich potrzeby w zakresie opiekuńczym, rozwojowym i emocjonalnym. Małoletni mają także zapewnioną wczesną wielospecjalistyczną pomoc medyczną, psychologiczną, pedagogiczną, logopedyczną, terapeutyczną oraz rehabilitacyjną, stymulację rozwoju, dostosowaną do możliwości danego dziecka. Pracownicy poprzez indywidualny kontakt z dziećmi, responsywność wobec ich potrzeb, podążanie za potrzebami rozwojowymi oraz wspomaganie nabywania nowych umiejętności psychofizycznych kształtują bezpieczny wzorzec przywiązania niezbędny do prawidłowego rozwoju społeczno-emocjonalnego. Prowadzona jest praca z rodziną biologiczną w celu ewentualnego powrotu dziecka do domu, prowadzone jest wielopłaszczyznowe, specjalistyczne wsparcie dla rodzin zastępczych i adopcyjnych. Warto podkreślić, że działania interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych podejmowane na rzecz dziecka i rodziny niejednokrotnie wykraczają poza ich podstawowy zakres działalności.

Najstarszy i największy działający w Polsce ośrodek to Interwencyjny Ośrodek Preadopcyjny w Otwocku, który od momentu powstania objął opieką ponad 1.500 dzieci. W 95% są to dzieci chore, wymagające szczególnej troski i specjalistycznej opieki. Na miejsce w Ośrodku czeka w kolejce po kilkanaścioro dzieci. Rocznie ok. 100 noworodków i niemowląt objętych jest przez Ośrodek wysokospecjalistyczną opieką i dzięki podejmowanym staraniom dzieci trafiają do rodzin adopcyjnych, zastępczych, a nawet wracają do rodzin biologicznych.

KONWENT MARSZAŁKÓW WOJEWÓDZTW RP ŁÓDZKIE 2025

Warto dodać, że w związku ze znaczącym wydłużeniem czasu regulacji prawnej dziecka (o ok. 200-300 dni) średni czas pobytu dziecka w Ośrodku wydłużył się do 9 miesięcy.

Kolejny Ośrodek, to działający od 1 października 2016 r. Interwencyjny Ośrodek Preadopcyjny „Tuli-Luli” w Łodzi, prowadzony na zlecenie samorządu województwa łódzkiego przez Fundację Gajusz. Przez prawie 9 lat swojej działalności otoczył opieką 215 dzieci z powiatów z całej Polski. Statystyki pokazują, że 72% dzieci znalazło bezpieczny dom w rodzinach adopcyjnych, a 18% zostało umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej. Szczęśliwy powrót do rodziców miał miejsce w przypadku 13 dzieci. W skali danego roku Ośrodek obejmuje opieką średnio ponad 30 dzieci.

W przypadku województwa śląskiego, w latach 2013-2018 funkcjonował Interwencyjny Ośrodek Preadopcyjny w Gliwicach, prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Służebniczek Najświętszej Maryi Panny Niepokalanie Poczętej w Leśnicy. Ośrodek otoczył opieką łącznie 192 dzieci. Począwszy od 1 lipca 2021 r., funkcjonuje Interwencyjny Ośrodek Preadopcyjny „Dom Życia” im. Leonii Nastał w Częstochowie, prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Służebniczek Najświętszej Maryi Panny Niepokalanie Poczętej – Prowincja Łódzka, który zapewnia opiekę dla maksymalnie 15 dzieci. W okresie od lipca 2021 r. do sierpnia 2025 r., Ośrodek zapewnił opiekę 80 dzieciom. Dla przykładu, w 2024 r. 12 dzieci odeszło do rodzin adopcyjnych, a 3 do rodzin zastępczych. Natomiast w 2025 r., spośród 11 dzieci skierowanych do Ośrodka, 5 już zostało adoptowanych, a kolejnych 5 przebywa w preadopcji. Średnio w skali roku objętych opieką jest 27 dzieci.

Podsumowując, należy stwierdzić, że interwencyjne ośrodki preadopcyjne odgrywają istotną rolę w opiece nad noworodkami i niemowlętami, które wymagają specjalistycznej opieki, na ich drodze do znalezienia rodziny, która zechce zapewnić im poczucie bezpieczeństwa i otoczyć miłością oraz wychować.

Wygazanie, a w konsekwencji likwidacja interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych doprowadzi do pogorszenia już obecnie trudnej sytuacji w pieczy zastępczej związanej z wysoką liczbą dzieci, które nadal przebywają w dysfunkcyjnych rodzinach biologicznych, pomimo postanowień sądów. Spowoduje to również, że na oddziałach szpitalnych długotrwale przebywać będą dzieci pozostawione przez rodziców bezpośrednio po urodzeniu, które nie wymagają hospitalizacji. W konsekwencji może mieć to negatywny wpływ na ich przyszły rozwój, a co więcej ograniczy im możliwość korzystania z kompleksowej pomocy i wsparcia różnych specjalistów, tj. psychologa, terapeuty, rehabilitanta, logopedy czy neurologopedy. Skutki takiego stanu wiązać się będą także z obciążaniem systemu ochrony zdrowia, poprzez zbędne „zajmowanie łóżek” oraz generowaniem kosztów nie związanych z procesem leczenia.

Podkreślenia wymaga również fakt przepełnienia placówek opiekuńczo-wychowawczych i liczba małych dzieci oczekujących na przysposobienie. Spowodowane jest to nieuregulowaną sytuacją prawną i brakiem rodzin zastępczych, w tym specjalistycznych.

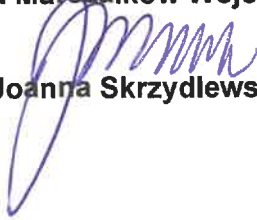
KONWENT MARSZAŁKÓW WOJEWÓDZTW RP ŁÓDZKIE 2025

Należy także pamiętać, że interwencyjny ośrodek preadopcyjny jest też formą wsparcia ze strony samorządu województwa dla powiatu, który ustawowo jest zobowiązany do organizacji pieczy zastępczej. Wsparcie to jest szczególnie ważne w sytuacji konieczności zapewnienia opieki dzieciom, które ze względu na stan zdrowia wymagają szczególnej i specjalistycznej opieki. Ich likwidacja przyczynić się może jedynie do pogłębienia kryzysu systemu pieczy zastępczej, od lat borykającego się z niedoborem rodzin zastępczych.

Efektym finalnym pobytu dziecka w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym jest przede wszystkim możliwość relatywnie szybkiego umieszczenia w rodzinach adopcyjnych lub w rodzinnych formach pieczy zastępczej, jak również przekazanie rodzinie podejmującej się opieki, pełnej wiedzy o stanie zdrowia dziecka, rozpoczętym procesie leczenia i rehabilitacji.

W związku z powyższym, Konwent Marszałków Województw RP, mając przy tym pełną świadomość kierunków polityki społecznej państwa związanych z wdrażaniem procesu deinstytucjonalizacji, postuluje pozostawienie interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych wśród instytucji pieczy zastępczej. Potrzeba ich istnienia jest niezaprzeczalna, gdyż zapewniają opiekę i wychowanie najmłodszym dzieciom z dysfunkcjami zdrowotnymi, dla których trudne jest natychmiastowe wskazanie rodzinnych form pieczy zastępczej.

**Przewodnicząca
Konwentu Marszałków Województw RP**

Joanna Skrzydlewska

Stanowisko otrzymują:

1. Donald Tusk - Prezes Rady Ministrów
2. Agnieszka Dziemianowicz-Bąk - Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej